

40

PYETJE DHE PËRGJIGJE
RRETH ZEMRËS

Tiranë, 2021

Titulli: *40 pyetje dhe përgjigje rreth zemrës*

I përzgjedhi dhe i përktheu: **Vullnet Merja**

Redaktoi: **Jerida Kulla**

Korrektoi: **Vjollca Karaj**

Përkujdesja kompjuterike: **Sabrie Feza**

Kopertina: **Sabrie Feza**

Botoi: Shoqata Flladi – Tiranë, 2021

FJALA E BOTUESIT

**Me emrin e Allahut,
të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit!**

*Falënderimet i takojnë Allahut të Madhëruar!
Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi Profetin
Muhamed, mbi familjen e tij të pastër dhe mbi
shokët e tij të zgjedhur!*

*Es Selamu alejkum ue rahmetullahi ue
berakatuhu! - Paqja, mëshira dhe begatitë e
Allahut qofshin mbi ju!*

Çfarë e shkatërron zemrën?

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut goftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: *“Në trupin e njeriut gjendet një copë mishi, nëse ajo është e shëndoshë, i gjithë trupi është i shëndoshë. Nëse ajo do të priset, do të priset i gjithë trupi. Ajo është zemra”*.

Një prej betejave të luftës me vetveten, është mbikëqyrja e zemrës dhe ruajtja e saj prej veprave që e dëmtojnë, veçanërisht, në këto ditë ku zemrat e shumë njerëzve janë të lidhura pas materializmit dhe kënaqësive të

përkohshme të kësaj jete kalimtare. Kur'ani i Shenjtë, të cilin Allahu i Madhëruar e ka bërë sqarues për gjithçka, na njeh me dëmtuesit dhe shkatërruesit e zemrës. Sigurisht, ata janë të shumtë. Këtu do të përmendim disa prej tyre:

1- Sëmundja

Sëmundja e dëmton shumë zemrën e njeriut. Allahu i Madhëruar thotë në Kur'anin e Shenjtë: **“Në zemrat e tyre ka një sëmundje, të cilën Allahu ua shton. Ata i pret një dënim i dhembshëm për shkak të hipokrizisë së tyre.”**¹

1 Sure “El Bekare”, ajeti 10.

“E sa u përket atyre që kanë sëmundje në zemrat e veta, ajo ua shton edhe më dyshimin që kanë dhe ata vdesin si mohues.”²

“Kjo ndodh që Ai ta bëjë ndërhyrjen e djallit sprovë për njerëzit që i kanë zemrat të sëmura (nga dyshimi) dhe të ngurtësuar - prandaj keqbërësit janë në përçarje të madhe.”³

“Hipokritët dhe ata që kishin sëmundje në zemrat e veta, thoshin: ‘Këta i ka mashtruar feja e tyre...’”⁴

2 Sure “Et Teube”, ajeti 125.

3 Sure “El Haxhah”, ajeti 53.

4 Sure “El En’am”, ajeti 49.

Eh sa të shumtë janë edhe sot të tillë njerëz,
të cilët flasin kundër besimtarëve!

**“Por hipokritët dhe ata me zemra të
sëmura e të dobëta, thanë: ‘Allahu dhe i
Dërguari i Tij nuk na kanë premtuar
asgjë, pos mashtrimit.’”⁵**

**Nëse nuk heqin dorë (nga veprimet e tyre)
hipokritët, ata që kanë sëmundje në
zemrat e tyre dhe ata që përhapin lajme të
gënjeshtërtë në Medinë, Ne me siguri, ty
do të të japim pushtet mbi ta dhe ditët e
tyre në Medinë do të jenë të numëruara.”⁶**

5 Sure “El Ahzab”, ajeti 12.

6 Sure “El Ahzab”, ajeti 60.

“Ata që kanë sëmundjen e dyshimit në zemër dhe mosbesimtarët: ‘Ç’ka dashur të thotë Allahu me këtë shembull?’”⁷

Pra, në zemrat e tyre ka sëmundje dhe dyshim. Allahu ua shton edhe më shumë dyshimin e tyre.

Sëmundjet e zemrës janë të shumta: padituria, mosbesimi, kënaqësitë e shfrenuara, lakmia e madhe etj. Shëruesi më i mirë i zemrave është Kur’ani i Shenjtë. Ai shëron sëmundjet trupore dhe shpirtërore, të kësaj jete dhe të Jetës Tjetër. Allahu i Madhëruar thotë: **“Ne shpallim nga Kur’ani atë që është shërim dhe**

7 Sure “El Muddeththir”, ajeti 31.

mëshirë për besimtarët e që mohuesve keqbërës u shton vetëm humbje.”⁸

“O njerëz, ju ka ardhur këshillë (Kur’ani) nga Zoti juaj, shërim për zemrat tuaja, udhëzim dhe mëshirë për besimtarët.”⁹

Këto ajete të bekuara dëshmojnë qartë se zemra sëmuret. Sëmundja e trupit përfundon me vdekjen, por sëmundja e zemrës fillon pas vdekjes, sepse mbartësi i zemrës së sëmurë, do të vuajë përgjithmonë. Prandaj, duhet të jemi të kujdesshëm, që zemrën tonë ta mbajmë gjithmonë të pastër e të shëndoshë.

8 Sure “El Isra”, ajeti 82.

9 Sure “Junus”, ajeti 57.

2- Mbyllja e zemrës

Për mbylljen dhe vulosjen e zemrës, Kur'ani ka folur në shumë ajete. Kjo është përmendur disa herë në Kur'anin e Shenjtë. Prej atyre ajeteve përmendim:

“Allahu i ka vulosur zemrat e tyre, ndërsa në veshët dhe sytë e tyre kanë mbulesë; ata i pret një dënim i madh.”¹⁰

“Thuaj: ‘Më thoni: Sikur Allahu t’jua merrte dëgjimin dhe shikimin e t’ua vuloste zemrat, cili zot, përveç Allahut, do t’jua kthente ato?!’ Shih si ua shpjegojmë

10 Sure “El Bekare”, ajeti 8.

Shpalljet Tona, por ata përsëri largohen nga e vërteta.”¹¹

“Allahu nuk i udhëzon në Rrugë të Drejtë mohuesit. Këta janë ata që Allahu ua ka vulosur zemrat, të dëgjuarit dhe të parët; pikërisht këta janë të shkujdesurit.”¹²

“...duke ia vulosur dëgjimin dhe zemrën e duke i vënë perde para syve të tij? A nuk po merrni vesh?”¹³

Kur’ani e ka përdorur fjalën “*khateme*” në këtë ajet, që të shprehë gjendjen e personave të pabindur, mbi

11 Sure “El En’am”, ajeti 46.

12 Sure “En Nahl”, ajetet 107-108.

13 Sure “El Xhathije”, ajeti 23.

zemrat e të cilëve është grumbulluar një numër i madh gjynahesh, saqë e pengojnë të vërtetën të depërtojë tek ata.

Tek ata nuk funksionon as syri, me anë të të cilit të devotshmit shikojnë argumentet e Allahut; as veshët, me anë të të cilëve dëgjojnë thirrjen për të Vërtetën dhe as zemra, me anë të së cilës kuptojnë të Vërtetën. Asnjë nga këto nuk funksionon te jobesimtarët. Ata kanë sy, veshë dhe zemër, por nuk kanë fuqinë e shikimit, të dëgjimit dhe të kuptimit. Ata janë zhytur në devijim.

3- Mbulimi me perde i zemrës

Një nga dëmtuesit e zemrës, është mbulesa me perde. Kjo përshkruhet në Kur'anin e Shenjtë si shumë e rrezikshme për zemrën e njeriut. Kjo perde e pengon pranimin e Rrugës së Drejtë dhe pranimin e argumenteve të Allahut Fuqiplotë. Për këtë, Allahu i Madhëruar thotë: **“...Zemrat tona janë të mbyllura në këllëf (prandaj s'i kuptojmë fjalët e Profetëve)”. Nuk është kështu, por Allahu ua ka vulosur ato për shkak të mohimit të tyre, prandaj pak prej tyre besojnë.”**¹⁴

14 Sure “En Nisa”, ajeti 155.

“Ata që i kundërshtojnë Shpalljet e Allahut, pa pasur asnjë provë, janë të urryer në sytë e Allahut dhe në sytë e atyre që besojnë. Kështu, Allahu ia vulos zemrën çdo mendjemadhi e dhunuesi.”¹⁵

Në një ajet të Kur'anit të Shenjtë, Allahu i Lartësuar na përshkruan gjendjen e zemrave të atyre që janë të luhatshëm në besimin e tyre, të cilët, për interesa të kësaj bote, e ndërrojnë besimin e tyre. Allahu thotë: **“Kjo, sepse ata, fillimisht besuan, pastaj mohuan, kështu që zemrat e tyre u vulosën dhe si pasojë ata nuk kuptojnë më.”**¹⁶

15 Sure “El Gafir”, ajeti 35.

16 Sure “El Munafikun”, ajeti 3.

4- Ngurtësimi i zemrës

Edhe ngurtësimi është prej shkatërruesve të zemrës. Ngurtësimi ndikon në mospranimin e argumenteve të Allahut të Madhëruar. Për këtë, Allahu i Madhëruar thotë në Ku’ran: **“Por, pas kësaj, zemrat tuaja u forcuan e u bënë si guri, madje edhe më të forta. Në të vërtetë, ka gurë, nga të cilët burojnë lumenj, ka të atillë që çahen e nga të cilët rrjedh uji, madje ka edhe syresh që rrëzohen nga frika e Allahut. Allahu nuk është i pavëmendshëm ndaj veprimeve tuaja.”**¹⁷

17 Sure “El Bekare”, ajeti 74.

“Për shkak se ata e thyen besëlidhjen e tyre, Ne i mallkuam ata dhe ua bëmë zemrat të ashpra. Ata i kanë shtrembëruar fjalët e Shkrimeve të shenjta dhe kanë harruar një pjesë të mirë nga ato këshilla. Ti (Muhamed) përherë do ta vëresh tradhtinë e tyre, përveç një pakice të tyre; pra, falua fajet dhe mos i qorto! Se, Allahu i do bamirësit.”¹⁸

Çdo njeri që është larg Allahut të Madhëruar, e sundon shejtani i mallkuar, i cili ia zbukuron veprat e këqija, e si pasojë, zemra e atij njeriu ngurtësohet. Këtë e

18 Sure “El Maide”, ajeti 13.

dëshmon edhe Kur'ani i Shenjtë: **“Por zemrat e tyre u bënë gur, ndërsa djalli ua paraqiste si të bukura veprat e tyre të këqija.”**¹⁹

Siç shihet, ngurtësimi i zemrës, në këtë ajet, cilësohet më i fortë se ngurtësia e gurit.

Allahu na këshillon: **“A nuk ka ardhur koha për besimtarët e vërtetë, që zemrat e tyre të përulen para këshillave të Allahut dhe para së Vërtetës që Ai ka Shpallur e të mos bëhen si ata, që iu është dhënë Libri më parë?! Me kalimin e një**

19 Sure “El En’am”, ajeti 43.

kohe të gjatë, zemrat e tyre u ngurtësuan dhe shumë syresh janë të pabindur.”²⁰

5- Veprat e këqija

Edhe veprat e këqija përmenden në Kur'anin e Shenjtë si një prej shkatërruesve të zemrës. Ato ndikojnë shumë në shmangien e zemrës nga Rrugja e Drejtë. Allahu Fuqiplotë thotë në Kur'anin e Shenjtë: **“Jo, nuk është ashtu! Por të këqijat që i bënë, zemrat e tyre ua mbuluan.”²¹**

20 Sure “El Hadid”, ajeti 16.

21 Sure “El Mutaaffifin”, ajeti 14.

S'ka dyshim se veprat e mira kanë ndikim pozitiv te zemra e njeriut besimtar e i devotshëm, ndërsa veprat e këqija ndikojnë negativisht te zemra e jobesimtarit dhe tek ata njerëz me besim të dobët e të lëkundur. Veprat e këqija janë shkaktare të zbritjes së fatkeqësive dhe problemeve në jetë. Allahu i Madhëruar thotë: **“Çfarëdo fatkeqësie që ju godet, është si pasojë e asaj që keni bërë vetë; por Ai fal shumë.”**²²

Pasoja e veprave të këqija janë të shumta. Ato shkaktojnë sëmundje trupore dhe shpirtërore.

22 Sure “Esh Shura”, ajeti 30.

Një prej veprave të këqija apo prej gjynaheve, është kundërshtimi i urdhrave dhe i porosive të Krijuesit Fuqiplotë, i Cili thotë: **“Kushdo që i kthen shpinën Këshillës Sime, do të ketë jetë të mjeruar dhe Ne, në Ditën e Kiametit, do ta ringjallim të verbër.”**²³

Kur njeriu vazhdon të bëjë vepra të këqija, atëherë ato do t’ia nxijnë zemrën e tij e do t’ia shkatërrojnë plotësisht atë.

23 Sure “Ta Ha”, ajeti 124.

6- Verbëria

Në Kur'anin e Shenjtë thuhet:
“Vallë, a nuk kanë udhëtuar ata nëpër botë, që zemrat e tyre të mendojnë dhe veshët të dëgjojnë? Në të vërtetë, atyre nuk u janë verbuar sytë (në këto gjëra), por u janë verbuar zemrat e veta në kraharor.”²⁴

Nga ky ajet kuptojmë se të tillë njerëz nuk kanë dobi prej pjesëve të trupit, edhe pse ato e kryejnë funksionin e tyre fizik. Veshët për dëgjim dhe sytë për shikim janë krijuar vetëm për të

24 Sure “El Haxhah”, ajeti 46.

falënderuar Allahun, për ta lartësuar dhe për ta adhuruar Atë. Me anë të tyre, njeriu duhet të njohë Krijuesin e tij, argumentet e Tij. Me anë të tyre, njeriu duhet të njohë atë që ka lejuar dhe që ka ndaluar Allahu i Madhëruar. Ai që i pranon urdhrat e Allahut dhe i zbaton ato në jetën e tij, do të jetë më afër Allahut dhe më lart se engjëjt. Zbatimi i tyre u jep jetë zemrave. Allahu i Madhëruar thotë: **“O ju që keni besuar! Bindjuni Allahut dhe të Dërguarit kur ju thërret drejt asaj që ju jep jetë...”**²⁵

Ndërsa, ai që kundërshton urdhrat e Allahut, bie më poshtë se kafsha. Për këtë, Allahu i Madhëruar thotë: **“Ne kemi**

25 Sure “El Enfal”, ajeti 24.

paracaktuar për Xhehenemin shumë xhinde dhe njerëz, sepse ata kanë zemra, por nuk kuptojnë, kanë sy, por nuk shohin dhe kanë veshë, por nuk dëgjojnë. Ata janë si bagëtitë, madje edhe më keq...”²⁶

7- Animi nga e shtrembëruara

Animi nga e shtrembëruara, duke shpërfillur argumentet e Allahut Fuqiplotë dhe duke mos i pranuar ato, ndikon shumë në shkatërrimin e zemrës. Në Kur’anin e shenjtë thuhet: **“Ata, zemrat e të cilëve priren nga e pavërteta, ndjekin ajetet më**

26 Sure “El A’raf”, ajeti 179.

pak të qarta, duke kërkuar të krijojnë pështjellim dhe duke kërkuar t'i komentojnë sipas dëshirës së vet. Por, kuptimin e tyre të vërtetë e di vetëm Allahu. Ndërsa ata që janë thelluar në dije, thonë: 'Ne i besojmë (Kur'anit). Të gjitha këto janë nga Zoti ynë'. Këtë e kuptojnë vetëm mendarët. (Ata thonë:) 'O Zoti ynë! Mos lejo që zemrat tona të shmangen (nga e Vërteta), pasi na ke udhëzuar në Rrugën e Drejtë dhe jepna mëshirë prej Teje. Vërtet, Ti je Dhuruesi i Madh.'''²⁷

27 Sure "Ali Imran", ajetet 7-8.

Dhe: “Kujto kur Musai i tha popullit të vet: ‘O populli im, përse po më mundoni, kur e dini mirë se unë jam i Dërguari i Allahut te ju?’ Kur ata u larguan (nga e Vërteta), Allahu i largoi zemrat e tyre (nga Rrugë e Drejtë). Allahu nuk e çon në Rrugë të Drejtë popullin jobesimtar.”²⁸

8- Dyfytyrësia

Dyfytyrësia është një sëmundje që ndikon në shkatërrimin e zemrës. Ajo përhapet prej individit dhe arrin të

28 Sure “Saff”, ajeti 5.

pushtojë edhe shoqërinë. Zemra, me sëmundjen e dyfytyrësisë, vetëm shtiret se i pranon argumentet e Allahut. Në të vërtetë, ajo nuk i pranon. Dyfytyrësia është shkatërruesja më e madhe dhe më e rrezikshme për zemrën, sepse dyfytyrëshi bën gjëra që janë të ndryshme nga çfarë mbart në zemër. Për dyfytyrëshit dhe dyfytyrësinë Allahu i Madhëruar thotë në Kur'anin e Shenjtë: **“Prandaj, Ai ua lidhi dyfytyrësinë në zemrat e tyre, deri në Ditën, kur do të dalin para Tij, sepse e shkelën premtimin dhënë Allahut. Ata e kishin zakon gënjeshtren.”**²⁹

29 Sure “Et-Teube”, ajeti 77.

Dyfytyrëshit janë të shumtë në të gjitha kohët dhe vendet. Vendi i tyre në Botën Tjetër do të jetë shkalla më e thellë e zjarrit, siç thuhet në Kur'an: **“Pa dyshim që hipokritët do të jenë në thellësinë më të madhe të Xhehenemit dhe ti kurrresi nuk do t’u gjesh atyre ndihmës.”**³⁰

Në Kur'anin e Shenjtë është një sure me emrin “El Munafikun” (Dyfytyrëshit.) Ata janë shtresa më e rrezikshme e shoqërisë, sepse kanë dy fytyra.

Në Kur'anin e Shenjtë lexojmë: **“Në të vërtetë, hipokritët përpiqen të mashtrojnë Allahun, por është Ai që i**

30 Sure “En Nisa”, ajeti 145.

mashtrojnë ata. Kur ata ngrihen për namaz, ngrihen me përtesë, vetëm sa për t'u dukur para botës dhe Allahun e përmendin fare pak. Luhaten në mëdyshje, - nuk janë as me këta, as me ata. Këdo që Allahu shpie në humbje, ti (o Muhamed) nuk do të mundesh t'ia gjesh rrugën.”³¹

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: *“Shenjat e dyfytyrëshit janë: kur flet, gënjen; kur i lihet ndonjë amanet, tradhton; kur premtton, nuk e mban fjalën”.*

31 Sure “En Nisa”, ajetet 142-143.

9- Smira

Smira është sëmundje që e shkatërron zemrën. Smira është keqdashje ndaj dikujt, kur e shohim më mirë se veten - materialisht ose shpirtërisht. Smiraku gjithmonë përpiket të përmbushë qëllimet e tij lakmitare. Në Kur'an thuhet se e keqja e smirës është përkrah veprimeve shkatërruese të djallit. Allahu i Madhëruar thotë: **“Edhe prej dëmit të smirëkeqit, kur sipas smirës vepron.”**³²

32 Sure “El Felek”, ajeti 5.

“Mos lakmoni në atë, që Allahu gradoi disa nga ju mbi disa të tjerë...”³³

“Dhe mos ia ngul sytë bukurisë së kësaj jete, me të cilën i bëmë të kënaqen disa prej tyre (mosbesimtarët), e për t’i sprovuar me të, sepse shpërblimi i Zotit tënd është më i mirë dhe më i përjetshëm!”³⁴

“E ty mos të të shkojnë kurrsesi sytë në atë, me të cilën Ne i pajisëm disa prej tyre, as mos u brengos për ta (pse nuk besuan),

33 Sure “En Nisa”, ajeti 32.

34 Sure “Ta Ha”, ajeti 131.

kurse ndaj besimtarëve ji i përulur e i butë!”³⁵

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) u ka thënë shokëve të tij: “Mos u bëni armiq i të mirave të Allahut”.

- Kush bëhet armik i tyre?- e pyetën.
- *Ata që mbartin smirën*, - u përgjigj Profeti Muhamed.³⁶

35 Sure “El Hixhr”, ajeti 88.

36 “Biharul Anuar”; vëll. 73, Kreu 131, Hadithi 2.

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
*“Smira shkrin besimin në zemër njëlloj siç
shkrin uji kripën”*.³⁷

10- Egoizmi

Egoizmi është, gjithashtu, shkatërrues për zemrën. Kur zemra i nënshtrohet egos, patjetër që edhe trupi dhe mendja do t’i nënshtrohen asaj.

Egoizmi asnjëherë nuk duhet të nënçmohet. Ai duhet të edukohet përmes zemrës. Kur njeriu nuk i nënshtrohet egos dhe epsheve të tij dhe largohet nga puna e

37 “Mustedreku Uesail”; vëll. 12, f. 18.

keqe, për hir të Allahut të Madhëruar, atëherë ai është vërtetues i fjalës së Allahut, që thotë: **“Kurse ai që i është frikësuar Madhërisë së Zotit të tij dhe e ka frenuar veten nga dëshirat. Pa dyshim që do të ketë për strehë Xhenetin.”**³⁸

“Mendo pak! Kush, përveç Allahut, mund ta udhëzojë atë njeri, që dëshirat e veta i ka bërë zot, të cilin Allahu, duke e njohur për të tillë, e ka çuar në humbje, duke ia vulosur dëgjimin dhe zemrën e duke i vënë perde para syve të tij? A nuk po merrni vesh?”³⁹

38 Sure “En Naziat”, ajetet 40-41.

39 Sure “El Xhathije”, ajeti 23.

Kur'ani na mëson se në Ditën e Gjykimit nuk do të na bëjë dobi as pasuria e as fëmija, por shkuarja tek Allahu me zemër të pastër: **“Dhe mos më turpëro në Ditën, kur do të ringjallen njerëzit, Ditën, kur askujt nuk do t’i bëjë dobi as pasuria, as fëmijët, përveç atij që vjen me zemër të pastër tek Allahu!”**⁴⁰

Që zemrat tona të qëndrojnë gjithmonë të pastra, duhet të jenë të mbushura me dritën e besimit, të devotshmërisë, të dashërisë, të respektit, të dhembshërisë dhe të moraleve të larta. Në çdo rrahje të zemrave tona duhet të jetë përmendja e Allahut të Madhëruar. Për

40 Sure “Esh Shuara”, ajetet 87-89.

këtë, Allahu na thotë: “Ata që besojnë dhe zemrat e të cilëve, kur përmendet Allahu, qetësohen. Vërtet, zemrat qetësohen me përmendjen e Allahut.”⁴¹

“Allahu ka shpallur Fjalën më të bukur (Kur’anin) në formën e një libri, pjesët e të cilit i ngjasojnë njëra-tjetrës dhe përsëriten. Prej tij u rrëqethet lëkura atyre që i frikësohen Zotit të tyre e, mandej qetësohen lëkura dhe zemrat e tyre, kur përmendet Allahu. Ky Libër është udhëzim i Allahut. Nëpërmjet tij Allahu udhëzon kë të dojë. Ndërsa atë që Allahu

41 Sure “Err Rra’d”, ajeti 28.

e shpie në humbje, s'mund ta udhëzojë kush.”⁴²

Në vazhden e aktiviteteve të saj, në shërbim të fesë së pastër islame, shoqata “Flladi” ka përgatitur libërthin me titull: “Dyzet pyetje dhe përgjigje rreth zemrës”. Në këtë libërth kemi mbledhur hadithe nga Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) dhe Ehli Bejti, që flasin për zemrën dhe na mësojnë se si ta mbajmë të pastër zemrën tonë dhe si ta mbrojmë nga sëmundjet dhe nga devijimi.

42 Sure “Ez Zumer”, ajeti 23.

E lus Allahun që të na i forcojë zemrat në rrugën e Tij dhe të na mundësojë që ta mbajmë të pastër zemrën tonë në këtë jetë dhe të kthehemi me zemra të shëndetshme te Allahu, në Jetën Tjetër!

Allahu na i ndriçoftë zemrat me dritën e Kur'anit!

Haxhi Shejkh Vullnet Merja

Kryetar i shoqatës "Flladi"

rreth zemrës

DYZET PYETJE DHE PËRGJIGJE RRETH ZEMRËS

Pyetja 1: Si është zemraënë për dashurinë e Allahut?

Përgjigje: I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: *“Në tokë, Allahu ka enë dhe më e dashura e tyre të Allahu është e pastra, e buta dhe e fortë. Ajo enë është zemra. Zemra e butë është kur sillet me butësi ndaj vëllezërve. Zemra e fortë është ajo që thotë të vërtetën dhe nuk i frikësohet askujt përveç Allahut. Zemra e pastër është ajo që pastrohet nga gjynahet.”*⁴³

43 “Biharul Anuar”, vëll. 7, f. 60.

السؤال 1: كيف تكون القلوب آنية لحب الله تعالى ؟

الجواب: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): إِنَّ لِلَّهِ آنيةً فِي الْأَرْضِ، فَأَحْبُّهَا

إِلَى اللَّهِ مَا صَفَا مِنْهَا وَرَقَّ وَصَلَبَ، وَهِيَ الْقُلُوبُ، فَأَمَّا مَا رَقَّ:

فَالرِّقَّةُ عَلَى الْإِخْوَانِ، وَأَمَّا مَا صَلَبَ مِنْهَا: فَقَوْلُ الرَّجُلِ فِي الْحَقِّ لَا يَخَافُ

فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَا يُمْ، وَأَمَّا مَا صَفَا: مَا صَفَتْ مِنَ الذُّنُوبِ.

(بجاء الأنوار ٧ / ٤٠).

Pyetja 2: Cila është zemra më e mirë?

Përgjigje: Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Dijeni se Allahu i Madhëruar nuk lavdëron veçse zemrën që është më e vetëdijshme dhe prej njerëzve vetëm ata që janë më të shpejtë në përgjigje të së vërtetës”.⁴⁴*

Gjithashtu, Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Sigurisht që këto zemra janë enë dhe më e mira e tyre është më e vetëdijshme”.*

44 “Mijzanul Hikmeti”, vëll. 8, f. 220.

السؤال 2: ما هو خير القلوب ؟

الجواب: قال الإمام علي (عليه السلام): **إِغْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ لَمْ يَمْدَحْ مِنْ الْقُلُوبِ إِلَّا أَوْعَاها لِلْحِكْمَةِ، وَمَنْ النَّاسِ إِلَّا أَسْرَعُهُمْ إِلَى الْحَقَّاجَةِ.**

(ميزان الحكمة ٨ / ٢٢٠).

وقال (عليه السلام) **أَيْضاً: إِنَّ هَذِهِ الْقُلُوبَ أَوْعِيَةٌ، فَخَيْرُهَا أَوْعَاها.**

(سفينة البحار ٦ / ٣٥٨)

Pyetja 3: A ka zemra zgjedhim?

Përgjigje: Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të) ka thënë: *“Zgjedhimi i zemrës është në katër lloje: Lartësim, hapje, ulje dhe ndalim. Lartësimi i zemrës është te përmendja e Allahut. Hapja e zemrës është te kënaqësia ndaj Allahut. Ulja e zemrës është te punësimi i saj jo për Allahun. Ndalimi i zemrës është te pavëmendshmëria dhe shkujdesja ndaj Allahut.”*⁴⁵

45 “Biharul Anuar”, vëll. 70, f. 55.

السؤال 3: وهل للقلوب إعراب وحركات؟

الجواب: قال الإمام الصادق (عليه السلام): إِعْرَابُ الْقُلُوبِ عَلَى أَرْبَعَةِ أَنْوَاعٍ :

رَفَعٌ وَفَتْحٌ وَخَفْضٌ وَوَقْفٌ، فَرَفَعُ الْقَلْبِ فِي ذِكْرِ اللَّهِ، وَفَتْحُ الْقَلْبِ فِي الرِّضَا

عَنِ اللَّهِ، وَخَفْضُ الْقَلْبِ فِي الْاِسْتِغَالِ بِغَيْرِ اللَّهِ، وَوَقْفُ الْقَلْبِ فِي الْغَفْلَةِ

عَنِ اللَّهِ.

(بحار الأنوار ٧٠ / ٥٥ .)

Pyetja 4: Çfarë shikon Allahu te njerëzit?

Përgjigja: I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: *“Sigurisht, Allahu nuk shikon pamjet tuaja e as pasuritë tuaja, por Ai shikon zemrën tuaj dhe punët tuaja.”*⁴⁶

Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Zemra e pastër e robëve (njerëzve) është vendi që Allahu i Lartësuar shikon. Ai që e pastron zemrën e vet, Allahu ia shikon zemrën atij.”*⁴⁷

46 “Biharul Anuar”, vëll. 77, f. 88.

47 “Hikmete Ilahi”, (në persisht), f. 384.

السؤال 4: أين ينظر الله في الناس ؟

الجواب: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَا يَنْظُرُ

إِلَى صُورِكُمْ وَلَا إِلَى أَمْوَالِكُمْ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ.

(بحار الأنوار ٧٧ / ٨٨).

وقال الإمام علي (عليه السلام): قُلُوبُ الْعِبَادِ الطَّاهِرَةِ مَوَاضِعُ نَظَرِ اللَّهِ

سُبْحَانَهُ، فَمَنْ طَهَّرَ قَلْبَهُ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ.

(حكمت إلهي، بالفارسية، ص ٣٨٤).

Pyetja 5: Cila zemër është e shëndoshë?

Përgjigje: Për këtë e kanë pyetur të Dërguarin e Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) dhe ai ka thënë: *“Është ajo zemër që mbart besimin pa dyshim e pa egoizëm dhe punën pa dëgjim e mburrje”*.⁴⁸

السؤال 5 : وما القلب السليم ؟

الجواب: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله) عندما سُئِلَ عن ذلك: دِينَ بِلِ
إِسْلَامٍ وَهَوًى، وَعَمَلٌ بِلَا شُعْعَةٍ وَرِيَاءٍ.

(مستدرک الوسائل ۱ / ۱۲).

48 “Mustedrekul Uesail”, vëll. 1, f. 12.

Pyetja 6: Si ta nënshtrojmë zemrën tonë?

Përgjigje: Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Zemra jote nuk nënshtrohet, derisa t’i duash besimtarit atë që ia do vetes tënde”*.⁴⁹

السؤال 6: كيف تسلم قلوبنا ؟

الجواب: قال الإمام علي (عليه السلام): لا يسلم لك قلبك حتى تُحِبَّ للمؤمنين ما تُحِبُّ لنفسك.

(بحار الأنوار ٧٨ / ٨).

49 “Biharul Anuar”, vëll. 79, f. 8.

Pyetja 7: Kur Allahu ia do të mirën robit të tij?

Përgjigje: I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: *“Çdo njeri ka në fytyrën e tij sy, me të cilët shikon çështjet e dnyjasë. Ka edhe sy në zemrën e tij, me të cilët shikon çështjet e Ahiretit (Jetës Tjetër). Kur Allahu ia do të mirën robit, ia hap atij dy sytë e zemrës dhe shikon atë që i ka premtuar me gajb. Kështu që ai beson te gajbi nëpërmjet gajbit.”*⁵⁰

50 “Mijzanul Hikmeti”, vëll. 8, f. 224.

السؤال 7 : متى يريد الله بعبده خيراً ؟

الجواب: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): مَا مِنْ عَبْدٍ إِلَّا وَفِي وَجْهِهِ عَيْنَانِ يُبْصَرُ بِهِمَا أَمْرُ الدُّنْيَا، وَعَيْنَانِ فِي قَلْبِهِ يُبْصَرُ بِهِمَا أَمْرُ الْآخِرَةِ، فَإِذَا أَرَادَ بَعْدَ خَيْرٍ فَتَحَ عَيْنَيْهِ اللَّتَيْنِ فِي قَلْبِهِ، فَأَبْصَرَ بِهِمَا مَا وَعَدَهُ بِالْغَيْبِ، فَأَمَّنَ بِالْغَيْبِ عَلَى الْغَيْبِ.

(ميزان الحكمة ٨ / ٢٢٤)

Pyetja 8: Çfarë i bën Allahu njeriut, kur ia do të mirën?

Përgjigje: Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Kur Allahu ia do të mirë një robi, Ai i jep atij një zemër të shëndetshme”*.⁵¹

السؤال 8 : وإذا أراد الله به خيراً ماذا يفعل به ؟

الجواب: قال الإمام علي (عليه السلام): إذا أراد الله بعبدٍ خيراً رَزَقَهُ قَلْباً

سليماً، وخلقاً قوياً.

(ميزان الحكمة ٨ / ٢٢٢)

51 “Mijzanul Hikmeti”, vëll. 8, f. 222.

Pyetja 9: Cili është kuptimi i ajetit 24 në suren “Muhammed”?

Përgjigje: Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Ti ke zemër dhe dëgjon. Vërtet, kur Allahu dëshiron ta udhëzojë robin, i hap atij të dëgjuarit e zemrës së tij. Kur nuk ia dëshiron udhëzimin, ia vulos atij të dëgjuarit e zemrës së tij dhe kurrë nuk ndreqet. Ky është kuptimi i thënies së Allahut: “... apo i kanë zemrat të kycura?!”.⁵²*

52 “Biharul Anuar”, vëll. 5, f. 203.

السؤال 9: ما معنى الآية الكريمة: "أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا" محمد: ٢٢ .

الجواب: قال الإمام الصادق (عليه السلام): إِنَّ لَكَ قَلْباً وَمَسَامِعَ، وَإِنَّ اللَّهَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَهْدِيَ عَبْدًا فَتَحَ مَسَامِعَ قَلْبِهِ، وَإِذَا أَرَادَ بِهِ غَيْرَ ذَلِكَ خَتَمَ مَسَامِعَ قَلْبِهِ فَلَا يَصْلُحُ أَبَدًا، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: "أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا".

(بحار الأنوار ٥ / ٢٠٣)

Pyetja 10: Si ta mësoj që vëllai më do në zemrën tij? Si largohen dashuritë?

Përgjigje: Imam Bakiri (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: *“Njihe dashurinë në zemrën e vëllait tënd, me dashurinë që zemra jote ka për të”*⁵³

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: *“Ai që vëzhgon të metat e fshehta, Allahu do ta privojë me dashuritë e zemrave”*⁵⁴

53 “Tuhuful Ukuli”, f. 304.

54 “Gurerul Hikemi”, f. 683.

السؤال 10: كيف أعرف أخي يودُّني في قلبه أم لا، وكيف تزول المودّات؟

الجواب: قال الإمام الباقر (عليه السلام): اعْرِفِ المودَّةَ في قَلْبِ أَخِيكَ بِمَا لَهُ في قَلْبِكَ. (تحف العقول : ٣٠٤)

وقال الإمام علي (عليه السلام): مَنْ تَتَبَعَ حَفَيَاتِ العُيُوبِ حَرَمَهُ اللهُ مودَّاتِ القُلُوبِ. (غرر الحكم : ٦٨٣)

Pyetja 11: Nga çfarë ta pastrojmë zemrën tonë?

Përgjigje: Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Pastrojini zemrat tuaja nga papastërtitë e të këqijave, që juve t’ju shtohen të mirat”*⁵⁵

السؤال 11: ماذا نطهر قلوبنا؟

الجواب: قال الإمام علي (عليه السلام): طَهَّرُوا قُلُوبَكُمْ مِنْ دَرَنِ الشَّيْئَاتِ
تُضَاعَفْ لَكُمْ الْحَسَنَاتُ.

وقال (عليه السلام) أيضاً: طَهَّرُوا قُلُوبَكُمْ مِنَ الْحَقْدِ فَإِنَّهُ دَاءٌ مُوِي.

(ميزان الحكمة ٨ / ٢٢٨)

55 “Mijzanul Hikmeti”, vëll. 8, f. 228.

Pyetja 12: Cili është kuptimi i ajetit 22 në suren “Ez Zumer”: “... A është njëlloj si ai që Allahu ia ka hapur kraharonin për të pranuar Islamin, duke qenë kështu në dritën e Zotit të vet...”?

Përgjigje: I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: *“Vërtet, kur drita hyj në zemër, ajo hapet dhe zgjerohet”*. Atij j thanë: *“O i Dërguari i Allahut! A ka kjo shenjë?”* Ai u përgjigj: *“Po. Të përmbajturit nga vendbanimi mashtrues (dynjaja) dhe kthimi në vendbanimin e përjetskëm. Përgatitja për vdekjen, para se të vijë momenti. Ai që bën jetë askete*

në dyqja, do t'i shkurtohen shpresat në të dhe do ta braktisin banorët e saj.⁵⁶

السؤال 12: ماذا تعني الآية: "أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ

مِنْ رَبِّهِ" الزمر: ٢٢

الجواب: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): فَإِنَّ الثَّوْرَ إِذَا وَقَعَ فِي الْقَلْبِ

انْشَرَحَ وَانْقَسَحَ. فقيل: يا رسول الله: فهل لذلك من علامة ؟

فقال (صلى الله عليه وآله): نَعَمْ، التَّجَافِي عَنْ دَارِ الْغُرُورِ، وَالْإِنَابَةُ إِلَى دَارِ

الْخُلُودِ، وَالِاسْتِعْدَادُ لِلْمَوْتِ قَبْلَ نُزُولِ الْقَوْتِ، فَمَنْ زَهَدَ فِي الدُّنْيَا قَصَرَ

أَمَلُهُ فِيهَا وَتَرَكَهَا لِأَهْلِهَا.

(بحار الأنوار ٧٧ / ٩٣)

56 "Biharul Anuar", vëll. 77, f. 93.

Pyetja 13: Si vulozet zemra?

Përgjigje: I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: *“Ruhuni nga ndjenja e lakmisë, sepse ajo ia ndez zemrës vrullin e makutërisë dhe e vulos me vulën e dashurisë për dynjanë.”*⁵⁷

السؤال 13 : كيف يُطبع القلب ؟

الجواب: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): إِيَّاكُمْ وَاسْتِشْعَارِ الطَّمَعِ فَإِنَّهُ

يَشْوِبُ الْقَلْبَ شِدَّةَ الْحِرْصِ، وَيَخْتَمُ عَلَى الْقُلُوبِ بِطَاعِ حُتَالِ الدُّنْيَا.

(بخار الأنوار ٧٧ / ١٨٢)

57 “Biharul Anuar”, vëll. 77, f. 182.

Pyetja 14: Cila zemër është e largët nga Allahu?

Përgjigje: Imam Kadhimi (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Allahu i shpalli Daudit (Paqja qoftë mbi të!) dhe i tha: ‘O Daud! Bëj kujdes dhe paralajmëro shokët e tu nga dashuria për epshin, sepse zemrat e tyre, që janë të lidhura me kënaqësitë e dyngjasë, janë larg Meje’*”⁵⁸

السؤال 14 : ما هي القلوب المحجوبة؟

الجواب: قال الإمام الكاظم (عليه السلام): أَوْحَى اللهُ إِلَى دَاوُدَ حَذِرْ فَأَنْذِرْ أَصْحَابَكَ عَنْ حُبِّ الشَّهَوَاتِ، فَإِنَّ الْمَعْلَقَةَ قُلُوبُهُمْ مَشْهُوَاتُ الدُّنْيَا قُلُوبُهُمْ مَحْجُوبَةٌ عَنِّي.
(بحار الأنوار ٧٨ / ٣١٣)

⁵⁸ “Biharul Anuar”, vëll. 78, f. 313.

Pyetja 15: A ka ndëshkime për trupat dhe zemrat?

Përgjigje: Imam Bakiri (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *"Allahu ka ndëshkime për trupat dhe zemrat. Ato janë: vështirësia në jetesë dhe dobësia në adhurim. Robi nuk është goditur me ndëshkimin më të madh se ashpërsia e zemrës".*⁵⁹

السؤال 15 : هل للقلوب والأبدان عقوبات ؟

الجواب: قال الإمام الباقر (عليه السلام): إِنَّ لِلَّهِ عِقُوبَاتٍ فِي الْقُلُوبِ
وَالْأَبْدَانِ: ضَنْكٌ فِي الْمَعِيشَةِ، وَوَهْنٌ فِي الْعِبَادَةِ، وَمَا ضُرِبَ عَبْدٌ بِعُقُوبَةٍ أَعْظَمَ
مِنْ قَسْوَةِ الْقَلْبِ. (بحار الأنوار ٧٨ / ١٦٤)

59 "Biharul Anuar", vëll. 78, f. 164.

PËRSETJA 16: Përse thahen lotët?

Përgjigje: Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Lotët nuk thahen veçse prej ashpërsisë së zemrës dhe zemrat nuk ashpërsohen veçse prej gjynaheve të shumta.”*⁶⁰

السؤال 16: لماذا جفت الدموع ؟

الجواب: قال الإمام علي (عليه السلام): مَا جَفَّتِ الدَّمُوعُ إِلَّا لِقَسْوَةِ الْقُلُوبِ، وَمَا قَسَتْ الْقُلُوبُ إِلَّا لِكَثْرَةِ الذُّنُوبِ.

(بحار الأنوار ٧٠ / ٥٥)

60 “Biharul Anuar”, vëll. 70, f. 55.

Pyetja 17: Cilët janë faktorët e ashpërsisë së zemrës?

Përgjigje: I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: *“Tri gjëra e ashpërsojnë zemrën: dëgjimi i kotësive, kërkimi (ushtrimi) i gjuetisë dhe shkuarja në derën e sulltanit.”⁶¹*

Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Pasuria e shumtë është prishëse e fesë dhe ashpërsim për zemrën.”⁶²*

61 “Biharul Anuar”, vëll. 75, f. 370.

62 “Mustedrekul Uesail”, vëll. 2, f. 341.

Dhe:

"Të shikuarit kah koprraci, ashpërson zemrën".⁶³

السؤال 17: ما هي عوامل قسوة القلب؟

الجواب: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): ثَلَاثُ يُقْسِيَنَّ

الْقَلْبَ: إِسْتِمَاعُ اللَّهْوِ، وَطَلَبُ الصَّيْدِ، وَإِثْنَانِ بَابِ السُّلْطَانِ.

(بحار الأنوار ٧٥ / ٣٧٠)

وقال الإمام علي (عليه السلام): كثرة المال مُفسدةٌ للدينِ مُفسدةٌ للقلبِ.

(مستدرک الوسائل ٢ / ٣٤١)

وقال (عليه السلام) أيضاً: النَّظَرُ إِلَى الْبَخِيلِ يُقْسِي الْقَلْبَ.

(بحار الأنوار ٧٨ / ٥٣)

63 "Biharul Anuar", vëll. 78, f. 53.

Pyetja 18: Cilat janë shkaqet e sëmundjes së zemrës?

Përgjigje: I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: *“Ruhuni nga mburrja dhe konflikti, sepse ato të dyja e sëmurin zemrën ndaj vëllezërve dhe mbi ato të dyja mbin hipokrizia.”*⁶⁴

السؤال 18: وما هي أسباب مرض القلوب؟

الجواب: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): *إِيَّاكُمْ وَالْمِرَاءَ وَالْخُصُومَةَ فَإِنَّهُمَا يَمْرِضَانِ الْقُلُوبَ عَلَى الْإِخْوَانِ، وَيَنْبُتُ عَلَيْهِمَا التِّقَافُ.*

(بحار الأنوار ٧٣ / ٣٩٩)

64 “Biharul Anuar”, vëll. 73, f. 399.

Pyetja 19: Cili është ilaci?

Përgjigje: Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Sigurisht, devotshmëria ndaj Allahut është ilaci i vetëm për zemrën tuaj, sy për shpirtin tuaj të verbër, kurë për shërimin e trupit tuaj, zmbarsësi i së keqes në gjoksin tuaj, spastruesi i ndotjeve nga mendja juaj, drita për errësimin e syve tuaj, ngushtëllimi për ankthin e zemrës suaj dhe ndriçimi për mungësitë e padijes suaj.”*⁶⁵

65 “Nehxhul Belaga”, Ligjërata 198.

السؤال 19: وما هو الدواء؟

الجواب: قال الإمام علي (عليه السلام): إِنَّ تَقْوَى اللَّهِ دَوَاءٌ دَاءِ قُلُوبِكُمْ
وَبَصَرٌ عَمَى أَفْئِدَتِكُمْ وَشِفَاءٌ مَرَضِ أَجْسَادِكُمْ، وَصَلَاحُ فَسَادِ صُدُورِكُمْ، وَظُهُورُ
دَسِّسِ أَنْفُسِكُمْ، وَجَلَاءُ عِشَا أَبْصَارِكُمْ وَأَمْنُ فِرْعَ جَائِشِكُمْ، وَضِيَاءُ سَوَادِ ظِلْمَتِكُمْ.
(نهج البلاغة / خطبة ١٩٨)

Pyetja 20: Si vdes zemra?

Përgjigje: Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Kur dikush dashuron një gjë, shikimi i tij verbohet dhe zemra e tij sëmuret. Ai shikon me sy të sëmurë, dëgjon me veshë të shurdhuar. Pasionet e bëjnë copë e çikë intelektin e tij dhe dynjaja e vdes zemrën e tij.”*⁶⁶

66 “Nehxhul Belaga”, Ligjërata 109.

السؤال 20: كيف يموت القلب؟

الجواب: قال الإمام علي (عليه السلام): مَنْ عَشَقَ شَيْئاً أَعَشَى بَصَرَهُ،
وَأَمْرَضَ قَلْبَهُ، فَهُوَ يَنْظُرُ بِعَيْنٍ غَيْرِ صَحِيحَةٍ، وَيَسْمَعُ بِأُذُنٍ غَيْرِ سَمِيعَةٍ، قَدْ
خَرَقَتِ الشَّهَوَاتُ عَقْلَهُ، وَأَمَاتَتِ الدُّنْيَا قَلْبَهُ.

(نهج البلاغة / خطبة ١٠٩)

Pyetja 21: Cilët janë faktorët e tjerë të vdekjes së zemrës?

Përgjigje: I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: *“Katër gjëra e vdesin zemrën: gjynaku mbi gjynak; debatet (bisedat) e shuanta me gratë; tolerimi i budallait (ahmaku) ti thua e ai thotë dhe nuk kthehet në mirësi; ulja me të vdekurit”*. Atij i thanë: *“Kush janë të vdekurit, o i Dërguari i Allahut?”* Ai u përgjigj: *“Edo i pasur mburravec”*.⁶⁷

67 “Biharul Anuar”, vëll. 73, f. 349.

Dhe:

"Ruku nga të qeshurit e shumtë, sepse ai e vdes zemrën".⁶⁸

السؤال 21 : ماذا عن بقية عوامل موت القلب؟

الجواب: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): أَرَبْعُ يُمِيتُنَ الْقَلْبَ: الذَّنْبُ

عَلَى الذَّنْبِ، وَكَثْرَةُ مُنَاقَشَةِ النِّسَاءِ - يَعْنِي: مُحَادَثَتُهُنَّ -، وَمُفَارَاةُ الْأَحْمَقِ،

تَقُولُ وَيَقُولُ وَلَا يَرْجِعُ إِلَى خَيْرٍ، وَمُجَالَسَةُ الْمَوْتَى.

فقيل: يا رسول الله! وما الموتى؟ فقال (صلى الله عليه وآله): كُلُّ غَتِيٍّ مُتْرَفٍ.

(بحار الأنوار ٧٣ / ٣٤٩)

وقال (صلى الله عليه وآله) أيضاً: إِيَّاكَ وَكَثْرَةُ الصِّحْكِ فَإِنَّهُ يُمِيتُ الْقَلْبَ. (بحار

الأنوار ٧٧ / ٥٩)

68 "Biharul Anuar", vëll. 77, f. 59.

Pyetja 22: Çfarë e gjallëron zemrën?

Përgjigje: Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Ushetrojeni meditimim, sepse ai është gjallëri (jetë) për zemrën kuptuese e shikuese dhe është çelës i portave të urtësisë.”*⁶⁹

Gjithashtu, Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Shogërimi me atë që ka virtyte, është jetë për zemrën.”*⁷⁰

69 “Biharul Anuar”, vëll. 78, f. 115.

70 “Mijzanul Hikmeti”, vëll. 8, f. 245.

السؤال 22 : وماذا عما يحبي القلب ؟

الجواب: قال الإمام علي (عليه السلام): عَلَيْكُمْ بِالْفِكْرِ فَإِنَّهُ حَيَاةُ قَلْبِ الْبَصِيرِ،
وَمَفَاتِيحُ أَبْوَابِ الْحِكْمَةِ. (بحار الأنوار ٧٨ / ١١٥)

وقال (عليه السلام) أيضاً: مُعَاشَرَةُ ذَوِي الْفَضَائِلِ حَيَاةُ الْقُلُوبِ.

(ميزان الحكمة ٨ / ٢٤٥)

Pyetja 23: Si t'i zbusim zemrat tona, nëse ato ashpërsohen?

Përgjigje: I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: *“Mësojini zemrat tuaja me butësinë dhe shtojeni të menduarit dhe të qarët prej frikës së Allahut”⁷¹*

Një burrë shkoi te Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) dhe iu ankua për ashpërsinë e zemrës

71 “Biharul Anuar”, vëll. 83, f. 351.

së tij. I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) i tha: *“Nëse dëshiron të të zbutet zemra jote, ushqe të robektin dhe fshija kokën jetimit.”*⁷²

Imam Bakiri (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Zbutë zemrën me shtimin e dhikrit në vetmi.”*⁷³

72 “Mishkatul Anuari”, f. 167.

73 “Biharul Anuar”, vëll. 78, f. 164.

السؤال 23 : كيف نرقق قلوبنا إذا قَسَتْ ؟

الجواب: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): عَوِّدُوا قُلُوبَكُمْ الرِّقَّةَ، وَأَكْثِرُوا

مِنَ التَّفَكُّرِ والبُكَاءِ مِنْ حَشْيَةِ اللَّهِ. (بحار الأنوار ٨٣ / ٣٥١)

وجاء رجل يشكو قَسَاوَةَ قلبه، فقال (صلى الله عليه وآله) له: إذا أَرَدْتَ أَنْ

يَلِينَ قَلْبُكَ فَأَطْعِمِ الْمِسْكِينَ وَاْمْسَحْ رَأْسَ الْيَتِيمِ. (مشكاة الأنوار : ١٦٧)

وعن الإمام الباقر (عليه السلام): تَعَرَّضْ لِرِقَّةِ الْقَلْبِ بِكَثْرَةِ الذِّكْرِ فِي الْخَلَوَاتِ.

(بحار الأنوار ٧٨ / ١٦٤)

Pyetja 24: Si t'i pastrojmë zemrat tona?

Përgjigje: I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: *"Vërtet, këto zemra ndryshken ashtu siç ndryshket hekuri, kur e lag uji".* Atë e pyetën: *"Cili është pastruesi i tyre?"* I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) u përgjigj: *"Përmendja sa më shumë e vdekjes dhe leximi i Kur'anit".⁷⁴*

74 "Mijzanul Hikmeti", vëll. 8, f. 247.

السؤال 24 : وكيف نجلي قلوبنا ؟

الجواب: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): إِنَّ هَذِهِ الْقُلُوبُ تُصَدُّ كَمَا يَصْدُ الْحَدِيدُ إِذَا أَصَابَهُ الْمَاءُ.

قيل: وما جلاؤها؟ فقال (عليه السلام): كَثْرَةُ ذِكْرِ الْمَوْتِ وتلاوة القرآن.

(ميزان الحكمة ٨ / ٢٤٧)

Pyetja 25: Kur zbutet zemra?

Përgjigja: Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *"Kush ka origjinë fisnike, atij i zbutet zemra. Nëse elementi i tij është i ashpër, mëlçia e tij do të ngurtësohet"*⁷⁵

السؤال 25 : متى يلين القلب ؟

الجواب: قال الإمام الصادق (عليه السلام): مَنْ كَرَّمَ أَصْلَهُ لَانَ قَلْبُهُ، وَمَنْ حَسَنَ عُنْصُرَهُ غَلَزَ كِبْدُهُ. (تحف العقول: ٣٧١)

⁷⁵ "Tuhuful Ukuli", f. 371.

Pyetja 26: Ku qëndron fugia e besimtarit?

Përgjigje: Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Fugia e besimtarit është në zemrën e tij. Edhe pse e shikoni atë të dobët dhe truphollë, ai çohet natën (për të falur namazin e natës) dhe agjëron ditën.”*⁷⁶

Gjithashtu, Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Shkulja e malit është më e lehtë se shkulja e zemrës nga vendi i saj.”*⁷⁷

⁷⁶ “Men la jehdheruhul fakijh”, vëll. 3, f. 365.

⁷⁷ “Biharul Anuar”, vëll. 78, f. 240.

السؤال 26 : أين تكمن قوّة المؤمن ؟

الجواب: قال الإمام الصادق (عليه السلام): إِنَّ قُوَّةَ الْمُؤْمِنِ فِي قَلْبِهِ، أَلَا تَرَوْنَ أَنَّكُمْ تَجِدُونَهُ ضَعِيفُ الْبَدَنِ نَحِيفُ الْجِسْمِ، وَهُوَ يَقُومُ اللَّيْلَ وَيَصُومُ النَّهَارَ.

(من لا يحضره الفقيه ٣ / ٣٦٥)

وقال (عليه السلام) أيضاً: إِزَالَةُ الْجِبَالِ أَهْوَنُ مِنْ إِزَالَةِ قَلْبٍ عَنْ مَوْضِعِهِ.

(بحار الأنوار ٧٨ / ٢٤٠)

Pyetja 27: Cilat janë tiparet e besimtarit?

Përgjigje: Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Besimtari është mendjemprehtë dhe i matur. Buzëgeshja është në fytyrën e tij, kurse hidhërimi në zemrën e tij. Është shumë zemërgjerë dhe më mposhtësi i nefsit. Lakmia nuk ia thyen atij zemrën dhe frika gjendet në zemrën e tij.”*⁷⁸

78 “El Kafij”, vëll. 3, f. 343.

السؤال 27 : صف لنا المؤمن كأننا ننظر إليه ؟

الجواب: قال الإمام علي (عليه السلام): الْمُؤْمِنُ هُوَ الْكَتِيسُ الْفَطِنُ،

بَشْرُهُ فِي وَجْهِهِ، وَحُزْنُهُ فِي قَلْبِهِ، أَوْسَعُ شَيْءٍ صَدْرًا، وَأَذَلُّ شَيْءٍ نَفْسًا، وَلَا

يَبْكِي الطَّمَعُ قَلْبَهُ، حَاشِعًا قَلْبَهُ.

(الكافي ٣ / ٣٤٣)

Pyetja 28: Me çfarë gjëje prishet zemra?

Përgjigje: Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Nuk ka gjë më prishëse për zemrën se sa gjynahu. Ajo zemër që bie në gjynah, do të vazhdojë me të, derisa ai (gjynahu) ta mposhtë atë (zemrën). E lartnija e saj shkon te e poshtnija e saj.”⁷⁹*

79 “El Kafij”, vëll. 3, f. 388.

السؤال 28 : بأي شيء يفسد القلب ؟

الجواب: قال الإمام الصادق (عليه السلام): مَا مِنْ شَيْءٍ أَفْسَدُ لِلْقَلْبِ مِنْ خَطِيئَةٍ، إِنَّ الْقَلْبَ لَيُؤَاقِعُ الْخَطِيئَةَ فَمَا تَرَالُ بِهِ حَتَّى تَغْلُبُ عَلَيْهِ - أي: عَلَى الْقَلْبِ - فَيَصِيرُ أَعْلَاهُ أَسْفَلَهُ.

(الكافي ٣ / ٣٩٧)

Pyetja 29: Kur rrëzohet zemra?

Përgjigje: Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!)
ka thënë: “*Edo zemër në të cilën gjendet politeizmi
(shirku) dhe dyshimi, ajo është e rrëzuar*.”⁸⁰

السؤال 29 : متى يسقط القلب ؟

الجواب: قال الإمام الصادق (عليه السلام): *كُلُّ قَلْبٍ فِيهِ شِرْكٌ أَوْ شَكٌّ فَهُوَ سَاقِطٌ.*

(وسائل الشيعة ١ / ٢٤)

80 “Uesailu Shiah”, vëll. 1, f. 44.

Pyetja 30: Cila është zgjidhja që na ndreq ne në kohën që na udhëheq materializmi?

Përgjigje: Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Përmendja e vdekjes i vdes epshet te nefs, e këput vendmbirjen e gafletit (shkujdesjes, pavëmendshmërisë), e forcon zemrën me takimin me Allahun, e zbut natyrën (karakterin), i thyen shenjat (flamujt) e egos, e shuan zjarrin e makutërisë dhe e përbuz dyqjanë”*⁸¹

81 “Biharul Anuar”, vëll. 6, f. 133.

السؤال 30 : ما الحلول التي تُصلحنا في زمن سادته الماديّات ؟

الجواب: قال الإمام الصادق (عليه السلام): ذَكَرَ الْمَوْتَ يُمِيتُ الشَّهَوَاتِ فِي
النَّفْسِ، وَيَقْطَعُ مَنَابِتَ الْغَفْلَةِ، وَيُقَوِّي الْقَلْبَ بِمَوَاعِدِ اللَّهِ تَعَالَى، وَيُرِيقُ الطَّنَعِ،
وَيُكْثِرُ أَغْلَامَ الْهَوَى، وَيُطْفِئُ نَارَ الْجِرْصِ، وَيُحَقِّقُ الدُّنْيَا.

(بحار الأنوار ٦ / ١٣٣)

Pyetja 31: Cilat janë dëmet e dashurisë së dynjasë?

Përgjigje: Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *"Atij që zemra është e varur te dashuria për dynjanë, dëmi i saj është i lidhur me tri gjëra: me shqetësimin që nuk mbaron, dëshirën që nuk perceptohet dhe shpresën që nuk arrihet"*⁸²

⁸² "Tuhuful Ukuli", f. 386.

السؤال 31 : ما هي أضرار حب الدنيا ؟

الجواب: قال الإمام الصادق (عليه السلام): مَنْ تَعَلَّقَ قَلْبُهُ بِحُبِّ الدُّنْيَا تَعَلَّقَ

مِنْ ضَرَرِهَا بِثَلَاثِ خِصَالٍ: هَمٌّ لَا يُفْنَى ، وَأَمَلٌ لَا يُدْرَكُ ، وَرَجَاءٌ لَا يُتَأَلُّ.

(تحف العقول : ٣٨٤)

Pyetja 32: Me çfarë rrënohet zemra e urtë?

Përgjigje: Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *"Zemërimi është rrënues i zemrës së të urtit. Ai që nuk e sundon zemërimin e tij, nuk e sundon zemrën e tij."*⁸³

السؤال 32 : بماذا يُمَحَقُ القلبُ الحكيمُ ؟

الجواب: قال الإمام الصادق (عليه السلام): الغَضَبُ مُمَحِّقَةٌ لِقَلْبِ الْحَكِيمِ،
وَمَنْ لَمْ يَمْلِكْ غَضَبَهُ لَمْ يَمْلِكْ عَقْلَهُ.

(تحف العتول : ٣٩١)

83 "Tuhuful Ukuli", f. 391.

Pyetja 33: Cili është dallimi mes ahmakut (budallait) dhe të urtit?

Përgjigje: Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Zemra e ahmakut (budallait) është në gojën e tij, kurse goja e të urtit është në zemrën e tij.”*⁸⁴

السؤال 33 : ما هو الفرق بين الأحمق والحكيم؟

الجواب: قال الإمام الحسن العسكري (عليه السلام): قَلْبُ الْأَحْمَقِ فِي فَمِهِ،

وَفَمُ الْحَكِيمِ فِي قَلْبِهِ. (تحف العقول : ٥١٩)

84 “Tuhuful Ukuli”, f. 59.

Pyetja 34: Disa njerëz shikojnë gratë dhe vajzat. Çfarë ndikimi ka kjo në zemër?

Përgjigje: Imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: *“Ruhuni nga shikimet, sepse ato mbjellin epshin në zemër dhe atë që e bën, e çon në provë. I luntur është ai që shikimin e ka vendosur në zemrën e tij dhe zemrën nuk e ka vendosur në shikimin e syve të tij.”*⁸⁵

85 “Biharul Anuar”, vëll. 78, f. 84.

السؤال 34 : بعض الناس ينظرون إلى النساء والفتيات، ما أثر ذلك على القلب؟

الجواب: قال الإمام الصادق (عليه السلام): إِيَّاكُمْ وَالتَّطَرُّةَ، فَإِنَّهَا تَزْرَعُ فِي الْقُلُوبِ الشَّهْوَةَ، وَكَفَى بِهَا لِصَاحِبِهَا فِتْنَةً، طُوبَى لِمَنْ جَعَلَبَصَرُهُ فِي قَلْبِهِ وَلَمْ يَجْعَلْ قَلْبَهُ فِي نَظَرِ عَيْنِهِ.
(بحار الأنوار ٧٨ / ٨٤)

Pyetja 35: Çfarë të bëjmë, që të jemi prej të kujdesshmëve?

Përgjigje: Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Kush e ruan zemrën e tij nga gafleti (pakuqesia), veten e tij nga epshet, intelektin e tij nga injoranca, ka hyrë në oborrin e të kujdesshmëve”*.⁸⁶

⁸⁶ “Tuhuful Ukuli”, f. 408.

السؤال 35 : ماذا نصنع لنكون من المتتبيين؟

الجواب: قال الإمام الصادق (عليه السلام): مَنْ رَعَى قَلْبَهُ عَنِ الْعَفَلَةِ، وَنَفْسَهُ عَنِ الشَّهْوَةِ، وَعَقْلَهُ عَنِ الْجَهْلِ، فَقَدْ دَخَلَ فِي دِيْوَانِ الْمُتَتَبِّينِ.

(تحف العقول : ٢٠٨)

Pyetja 36: Cila është rruga e rehatisë së zemrës?

Përgjigje: Imam Kadhimi (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Kush dëshiron të jetë i pasur, pa pasuri, qetësinë e zemrës nga smira dhe selametin në fe, atëherë le t’i përgjërohet Allahut në çështjet e tij që Ai t’ia plotësojë intelektin. Ai që përdor intelektin, kënaqet me atë që i mjafton dhe është i pasur. Ai që nuk kënaqet me atë që i mjafton, nuk e përdor intelektin e tij dhe kurrë nuk do ta arrijë pasurinë”*.⁸⁷

87 I njëjti burim.

السؤال 36: ما هو السبيل إلى راحة القلب؟

الجواب: قال الإمام الكاظم (عليه السلام): مَنْ أَرَادَ الْغِنَى بِلَا مَالٍ، وَرَاحَةَ الْقَلْبِ مِنَ الْحَسَدِ، وَالسَّلَامَةَ فِي الدِّينِ، فَلْيَتَصَرَّعْ إِلَى اللَّهِ فِي مَسْأَلَتِهِ بِأَنْ يُكْمِلَ عَقْلَهُ، فَمَنْ عَقَلَ قَنَعَ بِمَا يَكْفِيهِ، وَمَنْ قَنَعَ بِمَا يَكْفِيهِ اسْتَعْنَى، وَمَنْ لَمْ يَقْنَعْ بِمَا يَكْفِيهِ لَمْ يُدْرِكِ الْغِنَى أَبَدًا.

(تحف العقول: ٤٠٨)

Pyetja 37: Si ta fitoj qetësinë e trupit dhe të arrij të kem shëndet?

Përgjigje: Imam Bakiri (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Kërkoje qetësinë e trupit të frenimit i zemrës dhe largoje frenimin e zemrës me pakësimin e gabimeve. Shjeroje zbutjen e zemrës me shtimin e dhikrit në vetmi dhe kërkoje dritën e zemrës me vazhdimësinë e pikëllimit.”*⁸⁸

88 “Tuhuful Ukuli”, f. 293.

السؤال 37 : كيف أكتسب راحة البدن وأحصل على صحة وعافية ؟

الجواب: قال الإمام الباقر (عليه السلام): واطْلُبْ رَاحَةَ الْبَدَنِ بِإِحْشَامِ الْقَلْبِ،

وتخلص إلى إِحْشَامِ الْقَلْبِ بِقِلَّةِ الْخَطَا، وتعرّض لِرُقَّةِ الْقَلْبِ كَثْرَةِ الذِّكْرِ فِي

الْخَلَوَاتِ، واستَجْلِبْ نُورَ الْقَلْبِ بِدَوَامِ الْحُزَنِ.

(تحف العقول : ٢٩٣)

Pyetja 38: Si të veproj, kur ndiej energji apo kur ndiej vakësi?

Përgjigje: Imam Bakiri (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: *“Vërtet, për zemra ka afrim dhe largim, energji dhe vaktësi. Nëse ato (zemrat) afrohen, shikojnë dhe kuptojnë. Nëse largohen, lodhen dhe mërziten.”*⁸⁹

89 “Biharul Anuar”, vëll. 78, f. 354.

السؤال 38 : كيف أتصرف حينما أشعر بالنشاط أو حينما أشعر بالفتور ؟

الجواب: قال الإمام الكاظم (عليه السلام): إِنَّ لِلْقُلُوبِ إِقْبَالَاً وَإِدْبَاراً، وَنَشَاطاً وَفُتُوراً، فَإِذَا أَقْبَلَتْ بَصُرَتْ وَفَهِمَتْ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ كَلَّتْ وَمَلَّتْ، فَخُذُوهَا عِنْدَ إِقْبَالِهَا وَنَشَاطِهَا، وَاتْرُكُوهَا عِنْدَ إِدْبَارِهَا وَفُتُورِهَا.

(بحار الأنوار ٧٨ / ٣٥٤)

Pyetja 39: Si t'i ruajmë zemrat tona nga sëmundjet dhe t'i vaksinojmë prej afateve?

Përgjigje: I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: *"Vërtet, kur besimtari bën gjynah, bëhet një pikë e zeze në zemrën e tij. Nëse pendohet, heq dorë (nga gjynahet) dhe kërkon falje, zemra e tij kalitet ndaj tyre (gjynahëve). Nëse i shton gjynahet, ajo pikë shtohet (zmadhohet). Kjo është mbulesa (er renuu) që përmendet në thënien e Allahut të Madhëruar në ajetin 14 të sures "Mutaffifin": "Nuk*

është ashtu! Por veprat e tyre (të këqija) ua kanë mbuluar zemrat.”⁹⁰

السؤال 39 : كيف نقي قلوبنا من الأمراض ونلقيها من الآفات ؟

الجواب: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَذْنَبَ كَانَتْ نَكْتَةً سَوْدَاءَ فِي قَلْبِهِ ، فَإِنْ تَابَ وَنَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ صُقِلَ قَلْبُهُ مِنْهَا ، وَإِنْ أَزْدَادَ زَادَتْ ، فَذَلِكَ (الران) الَّذِي ذَكَرَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ: كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ.

(المطففين: ١٤ ، تفسير نورالتقلين ٥ / ٥٣٢)

90 Tefsiri “Nuruth Thekalejn”, vëll. 5, f. 532.

Pyetja 40: Kur zemrat tona janë të bindura dhe kuptuese të urtësisë?

Përgjigje: Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Përmendja e Allahut është pastrim për kraharorët dhe qetësi për zemrat.”⁹¹*

Profeti Isa (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: *“Atë zemra që nuk i dëgjin epshet, nuk i ndyn lakmia dhe nuk i ashpërsen mirësia, do të jenë kuptuese të urtësisë.”⁹²*

91 Gurerul Hikemi.

92 “Biharul Anuar”, vëll. 14, f. 327.

السؤال 40 : متى تكون قلوبنا مطمئنة وأوعية للحكمة ؟

الجواب: قال الإمام علي (عليه السلام): ذَكَرَ اللَّهُ جَلَاءَ الصُّدُورِ

وَطُمَأْنَيْنَةَ الْقُلُوبِ. (غرر الحكم)

وقال النبي عيسى (عليه السلام): الْقُلُوبُ إِذَا لَمْ تَخْرُقْهَا الشَّهَوَاتُ أَوْ يُدَبِّسْهَا

الطَّمَعُ أَوْ يُقَبِّسَهَا التَّعْيِيمُ، فَسَوْفَ تَكُونُ أَوْعِيَةً لِلْحِكْمَةِ.

(بحار الأنوار ١٤ / ٣٢٧)

اسم الكتاب: أربعمون سؤالاً وجواباً عن القلب

ترجمة الأحاديث: الشيخ ولنت (عباس) مريا

الصحيح الادبي: يريدا كولا

الصحيح اللغوي: ويولسا كاراي

الإخراج النهائي: صبريه فزا

الغلاف: صبريه فزا

الناشر: جمعية نسيم

تيرانا: 2021